

[PROJEKTIRAPORTTI]

Matti Alopaeus, Birgitta Hyvönen, Sanna Kattelus-Mäkisalo, Hanna Kempe, Laura Lassila, Kaisa Leväsaari, Henri Pyykkö (hankkeessa aiemmin työskennelleet ohjaajat: Sari Jauho, Lea Lauren, Mikko Peippo)
Helsingin kaupunki, Sosiaalivirasto, Sosiaalityön yksikkö

Sisältö

PROJEKTIN TAUSTAA.....	4
Nuorisotyöttömyydestä	4
VOIMALINJA-PROJEKTI.....	6
Helsingin kaupunki.....	6
Työhönohjaus.....	6
Voimalinja	6
Perustehtävä, tavoite, asiakasprofiili ja menetelmät	6
VOIMALINJAN TOIMINTAKERTOMUS	8
Ensimmäinen seurantajakso, helmikuu-toukokuu 2011	8
Verkostoituminen	8
Asiakastyö	8
Työn kehittäminen ja haasteet	10
Toinen seurantajakso, kesäkuu-joulukuu 2011	11
Asiakastyö	11
Kohderyhmä.....	12
Yhteistyö sosiaaliasemilla	14
Verkostotyö.....	16
Ryhmätoiminta.....	17
Hankeyhteistyö	18
Työn kehittäminen ja haasteet	18
Kolmas seurantajakso, tammikuu-kesäkuu 2012	20
Asiakastyön tilastot.....	20
Asiakastyö	23
Yhteistyö palvelupisteiden kanssa	25
Verkostotyö.....	25
Hankeyhteistyö	26

Ryhmätoiminta.....	27
Työn kehittäminen ja haasteet	28
Tulospalkkiojärjestelmään liittyminen	29
LÄHTEET	31

PROJEKTIN TAUSTAA

Nuorisotyöttömyydestä

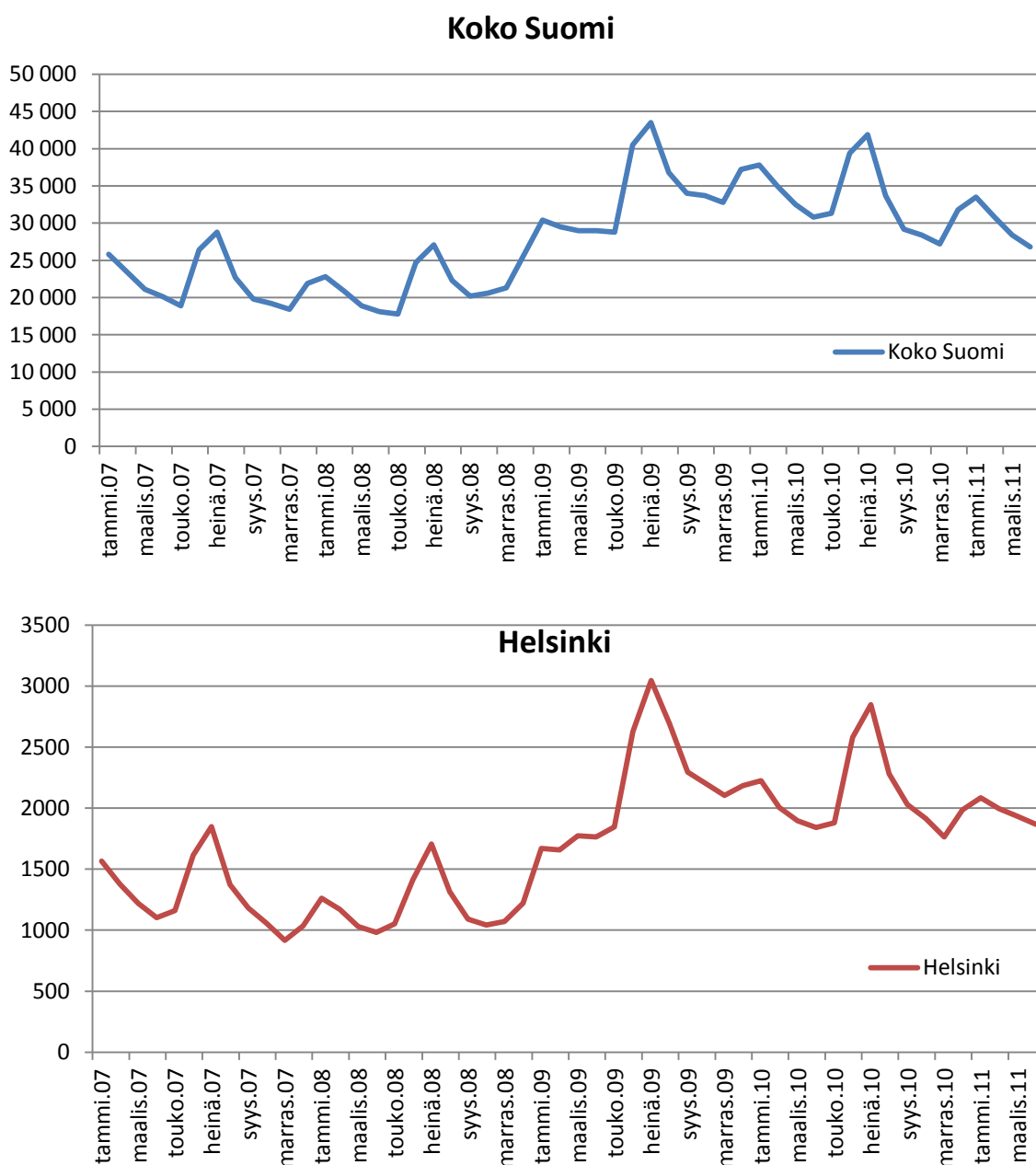
Nuorisotyöttömyys on vähentynyt Suomessa vuodesta 2005 kesään 2008, jonka jälkeen nuorten työttömyys kääntyi kasvuun (Työ- ja elinkeinoministeriö 2010). Vuonna 2008 puhjennut talouden taantuma heikensi Suomen kokonaistuotantoa sekä lisäsi työttömyyttä. Erityisesti nuorisotyöttömyyden on nähty pahentuneen ja nuorten työmarkkinatilanne on heikentynyt suhteessa muihin ikäluokkiin. Nuorten työttömyysaste on kolminkertainen verrattuna 25-64-vuotiaiden työttömyysasteeseen. 1990-luvun lamaan verrattuna työllisyystilanne on ollut kuitenkin toistaiseksi parempi. (Valtiovarainministeriö 2010.)

Nuorten työttömyydelle tyypillistä on kausivaihtelu. Opiskelun päättäminen ja uran valinta merkitsevät sitä, että työtä etsitään ja vaihdetaan. Nuoret ovatkin työmarkkinoilla liikkuvampia verrattuna muihin ikäryhmiin. (Tilastokeskus 2006.) Lisäksi työttömyysjaksot ovat keskimäärin muihin ikäryhmiin verrattuna lyhyempiä. Nuorten työttömyys kestää pääsääntöisesti alle kuusi kuukautta kerrallaan, mutta nykyaikana työttömyysjaksot ovat kuitenkin pidentyneet. Nuorisotyöttömyyteen tulee puuttua, koska tutkimusten mukaan erityisesti työuran alkuun osuvalla työttömyysjaksolla on negatiivisia vaikutuksia myöhemmälle työuralle. (Valtiovarainministeriö 2010.)

Helsingin kaupunki on määritellyt työllisyyden hoidon painopisteryhmiksi vuosille 2009–2012 nuoret ja nuoret aikuiset, maahanmuuttajat ja vaikeasti työllistyvät sekä työttömyyden pitkittymisen ehkäisy. Helsingin kaupunki haluaa erityisesti kiinnittää huomiota nuorten syrjäytymisriskien varhaiseen tunnistamiseen ja koulutukseen ohjaamiseen. Opintojen keskeyttäminen sekä ilman opiskelupaikkaa jääminen lisäävät syrjäytymisriskiä, jolloin tuen ja ohjauksen tarve kasvaa. Noin 300 ikäluokkaan kuuluvaa nuorta jää vaille jatko-opiskelupaikkaa Helsingissä. (Helsingin kaupunki 2009.) Osa nuorista jää vaille opiskelupaikkaa myös siitä syystä, että koulutustarjonta on pienempi suhteessa kysyntään työmarkkinoilla. Näin on esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla. (Valtiovarainministeriö 2010.) Nuorisotyöttömyys nähdään uhkaavaksi silloin, kun nuori ei pääse työelämän alkuun vähäisen koulutuksensa tai puutteellisen työkokemuksensa

vuoksi. Moniin töihin vaaditaan työkokemusta, ja täysin vailla työkokemusta oleva nuori ei ole vahvoilla työpaikasta kilpailtaessa. (Tilastokeskus 2006.)

Nuorisotyöttömyyteen on pyritty vastaamaan eri keinoin ja työllistymistä on edistetty erityisin määrärahoihin. Toimenpiteitä on kohdistettu työnantajiin, jolla on pyritty parantamaan työvoiman kysynnän heikkoutta. Lisäksi on tuettu nuorten omia valmiuksia työelämään siirtymisessä. Aktivointitoimenpiteinä on käytetty esimerkiksi palkkatukityötä, työharjoittelua, työvoimapolitiittisia koulutuksia sekä työkokeilua. (Valtiovarainministeriö 2010.)

Kaavio 1. Alle 25-vuotiaiden työttömyyden kehitys tammikuu 2007 - huhtikuu 2011. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2011, a & b).

VOIMALINJA-PROJEKTI

Helsingin kaupunki

Helsingin kaupunki on väkiluvultaan Suomen suurin kaupunki. (588 549 henkilöä, 31.3.2011) Kaupungin eri virastot tarjoavat asukkailleen monipuolisia palveluja ja toimintamahdollisuuksia. Sosiaaliviraston Työhönohjaus on tarjonnut työttömille ja tukea tarvitseville henkilöille työhön ja koulutukseen liittyviä palveluita ja toimintoja jo vuodesta 1989.

Työhönohjaus

Työhönohjaus on pyrkinyt vastaamaan ajankohtaisiin työllisyyteen liittyviin haasteisiin joustavasti ja asiakaslähtöisesti. Toimintaa on kehitetty monien erilaisten sisäisten hankkeiden ja uusien palvelumallien kautta. Tällä hetkellä (2011) Työhönohjauksessa työskentelevät työvoimasuunnittelijat tarjoavat henkilökohtaisia ohjauspalveluita yli 25 vuotta täyttäneille, Talent Studio tarjoaa työnhakuvalmennusta kaikenikäisille ja Kesätyöprojektin kautta välitetään työpaikkoja opiskelijoille, jotka ovat vaille kesätöitä ja ovat toimeentulotuen asiakkaina.

Voimalinja

Voimalinjan suunnittelu aloitettiin vuonna 2010, jolloin tarve nuorille suunnattuun työllistymisen tukitoimintaan havaittiin. Nuorten 18-25-vuotiaiden toimeentulotukiasiakkaiden määrä kasvoi merkittävästi vuonna 2009 edellisvuosiin verrattuna. Voimalinja kehitettiin yhteistyössä sosiaaliasemien kanssa. Tavoitteena oli luoda työmalli, jonka avulla alle kolme kuukautta toimeentulotukiasiakkuudessa olleet nuoret saataisiin työhön tai koulutukseen, pois viimesijaisen etuisuuden piiristä.

Perustehtävä, tavoite, asiakasprofiili ja menetelmät

Voimalinja –hankkeen tavoitteena on tukea 18-25-vuotiaiden nuorten kouluttautumista ja työllistymistä. Voimalinja on kehitetty sosiaaliasemien työn täydentäväksi tueksi. Asiakasohjaukset Voimalinjaan tulevat pääsääntöisesti sosiaaliasemilta. Nuori voi ottaa

yhteyttä Voimalinjaan myös itse tai Työ- ja elinkeinotoimiston kautta. Voimalinja-asiakkuus solmitaan aina sosiaaliaseman kanssa.

Jo suunnitteluvaiheessa oli selvää, että nuorten kanssa tehtävä työ tulisi tapahtua nuorten omalla alueella, sosiaaliasemien läheisyydessä. Työ suunniteltiin selkeästi koulutukseen ja työelämään ohjaavaksi palveluksi, jossa nuoren kanssa tehdään henkilökohtainen suunnitelma nuoren omista lähtökohdista. Nuoren voimalinjabiosessin päätavoitteeksi asetettiin kiinnittyminen ammattiin johtavaan koulutukseen tai työhön.

Hankkeen työskentelymenetelmiksi kirjattiin erilaisia yksilö- ja ryhmätyön menetelmiä, kuten kuuntelua, dialogisuutta, motivoivaa haastattelua ja arkielämän toiminnallisia menetelmiä.

Voimalinjan käynnistyttyä seitsemän ohjaajaa jaettiin palvelualueiden mukaisesti sosiaaliasemille, joissa sovittiin vielä toimintakäytänteistä erikseen. Asiakasprofiilia luodessa akuutit päihde- ja mielenterveysongelmaiset rajattiin toiminnan ulkopuolelle. Työn haluttiin muodostuvan nopeaksi käännekohtaksi niille nuorille, jotka tarvitsevat ja haluavat tukea kiinnittyäkseen koulutukseen tai työhön. Työlle asetettiin määrällinen tavoite, 400 asiakasta vuodessa, joka tarkoittaa 60 asiakasta yhtä ohjaajaa kohden.

VOIMALINJAN TOIMINTAKERTOMUS

Ensimmäinen seurantajakso, helmikuu-toukokuu 2011

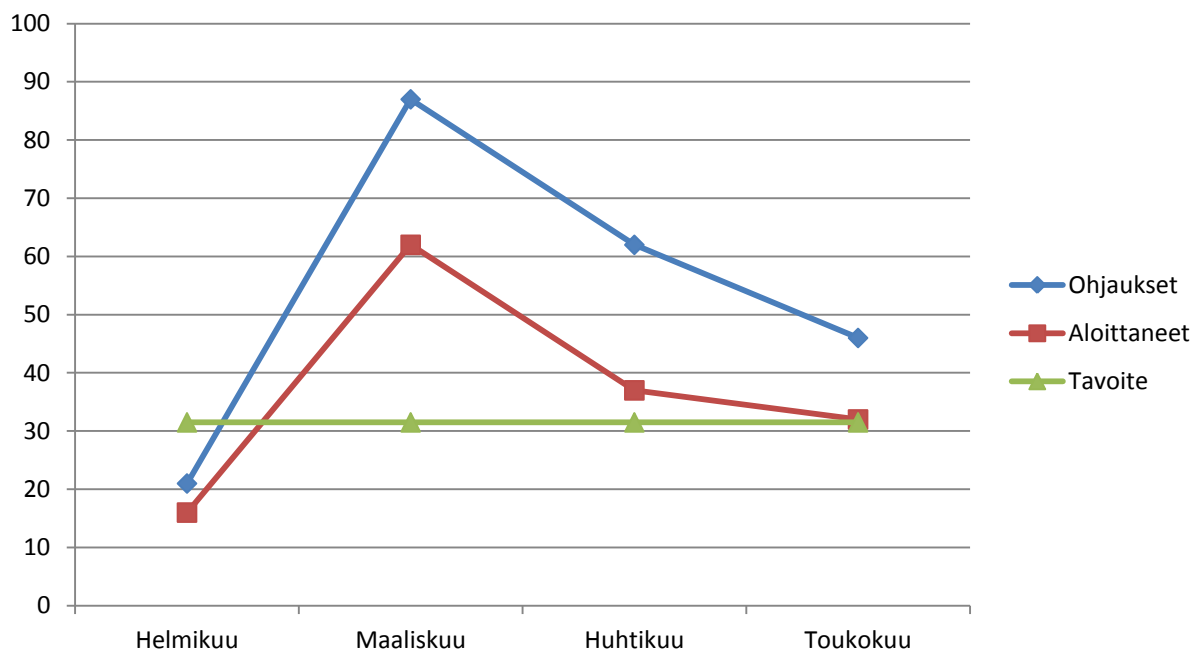
Kolmivuotinen Voimalinja –hanke käynnistyi suunnitellusti helmikuussa 2011. Hankkeeseen rekrytoitiin seitsemän ohjaajaa. Hanke alkoi kolmen viikon mittaisella perehdytysjaksolla. Perehdytysjakson tueksi perustettiin hankkeen sisälle pienhanke Piirasema. Piirasemaan kuului Voimalinja-ohjaajien lisäksi kaksi kokenutta työvoimasuunnittelijaa. Piiraseman tarkoituksena oli käsitellä työn ja perehdytyksen edetessä esiin nousevia kysymyksiä, ja pyytää tarvittaessa konsultaatioapua myös muilta palveluverkon toimijoilta.

Verkostoituminen

Perehdytysjakson aikana Voimalinjan ohjaajat tutustuivat ympäröivään palveluverkkoon. Ohjaajat vierailivat muun muassa TE-toimistoissa, Työvoiman Palvelukeskus Duurissa, Eläkeselvityksessä, ammatillisissa oppilaitoksissa, Opetusviraston työpajoilla ja toimintakeskus Hapessa. Hankkeen aikana tutustuttiin myös ympäröiviin hankkeisiin kuten Armi, Vamos, Aittis ja Valmis väylä. Hankkeen alussa vierailtiin lisäksi asukastaloissa, Malmin toimintakeskuksessa ja Käpylä –klubilla.

Asiakastyö

Asiakastyö sosiaaliasemilla käynnistyi helmikuun lopulla 2011. Asiakasohjauksissa oli alueellisia eroja; toisilla asemilla Voimalinjaan ohjautui asiakkaita pääasiassa nuorten tiimeistä. Näillä nuorilla oli taustalla pidempi asiakkuus sosiaaliasemalla. Osalla sosiaaliasemista asiakkaita ohjautui myös vastaanottotiimeistä. Työn painopisteen kohdentuminen sosiaaliasemien uusiin asiakkaisiin ei näin ollen toteutunut odotetusti. Asiakasmäärissä päästiin kuitenkin helmi-toukokuussa 2011 asetettuihin tavoitteisiin (Kaavio 2). Ensimmäisen seurantajakson aikana Voimalinjaan ohjattiin 216 asiakasta, joista 147:n asiakkuus alkoi. Asiakkaista yli puolet oli miehiä ja alle puolet maahanmuuttajia. Asiakkaiden iät jakautuivat tasaisesti välille 18–25 vuotta.

Kaavio 2. Asiakasohjaukset ja aloittaneet asiakkaat, seurantajakso 1.

Ensimmäisen seurantajakson aikana 13 asiakasta ohjautui työharjoitteluun, 2 asiakasta palkkatukityöhön, 17 avoimille työmarkkinoille ja 9 asiakasta työvoimakoulutuksiin. TE-toimistoon ja Työvoiman palvelukeskus Duuriin ohjautui yhteensä 60 asiakasta. Kouluihin ja oppilaitoksiin pääsi Voimalinja-asiakkuuden aikana 7 asiakasta. Voimalinjassa lopetti ensimmäisen seurantajakson aikana 46 asiakasta.

Nuorten avun tarpeet vaihtelivat lyhyestä, konkreettisesta avun tarpeesta laajempaan kokonaisvaltaiseen tuen tarpeeseen. Asiakkaita autettiin yhteishauissa, työpaikkojen etsimisessä, työhakemusten kirjoittamisessa, lomakkeiden hakemisessa ja täyttämässä, virallisten asioiden hoidossa sekä käytiin läpi työelämän pelisääntöjä. Voimalinjaan ohjautuneilla nuorilla esiintyi yleisenä ongelmana asunnottomuutta ja taloudellisia ongelmia, kuten pikavippikierteitä, luottotietomerkintöjä ja peliriippuvuutta. Nämä ongelmat heikensivät nuoren työllistymismahdollisuuksia ja motivaatiota. Voimalinjaan ohjautui myös päihdeongelmaisia nuoria, jotka ohjattiin päihdehuollon piiriin.

Yleisimpänä toimenpiteenä oli työllistymisen tukeminen, johon kuului CV:n tekeminen, työhakemusten täyttäminen sekä harjoittelu- ja työpaikkojen etsiminen. Nuoren kiinnostuksen kohteiden kartoitus ja koulutusvaihtoehtojen miettiminen kuului myös yleisesti asiakkuuden sisältöön. Asiakastapaamiset tapahtuivat pääosin sosiaaliasemilla, mutta asiakkaita tavattiin myös kahviloissa, kumppanuustaloilla ja Työhönohjauksen

tiloissa. Asiakkaiden kanssa käytiin myös tutustumassa erilaisiin palveluihin, kuten Duuriin ja TE-toimistoihin. Yksilötapaamisten lisäksi asiakkaisiin pidettiin yhteyttä puhelimitse, sähköpostitse ja tekstiviestien välityksellä.

Yleisesti asiakastyön menetelmänä käytettiin motivoivaa haastattelua. Luottamuksen rakennuttua asiakassuhteessa työntekijälle muodostui innostajan ja motivoijan rooli. Voimalinja –hankkeessa asiakastyön keskeisinä ominaisuuksina näyttäytyivät nopea puuttuminen, rinnalla kulkeminen, luottamuksen rakentaminen, vapaaehtoisuus, nuoren omalla alueella työskenteleminen, matala kynnys ja innostava työote. Tärkeäksi koettiin toimiva yhteistyö sosiaaliasemien henkilökunnan kanssa sekä työskentelytilat sosiaaliasemilla.

Työn kehittäminen ja haasteet

Ensimmäisen seurantajakson aikana työtä kehitettiin kehittämispäivänä, ohjaajien viikkopalaverissa, Piiriasemassa sekä tapaamissa sosiaaliasemien ja Sosiaalisen ja taloudellisen tuen johdon kanssa. Kehittämisen kohteina olivat muun muassa työote, yhteistyö ympäröivän palveluverkon kanssa sekä Voimalinjan rooli palveluverkon osana.

Haasteiksi ensimmäisen seurantajakson aikana nousivat ongelmat asiakasohjauksessa, tilojen puute sosiaaliasemilla sekä yhteistyön tehostaminen ympäröivän palveluverkon kanssa. Asiakasohjauksen ongelmat liittyivät sosiaaliasemien asiakasjonoihin ja uusien asiakkaiden hitaaseen ohjautumiseen Voimalinjaan. Joidenkin sosiaaliasemien yhteistapaamisten ja työtilojen järjestäminen osoittautui ongelmalliseksi. Tämä heikensi näiden sosiaaliasemien kohdalla asiakasohjautuvuutta Voimalinjaan. Voimalinjan ryhmien työskentelyä yritettiin käynnistää ensimmäisellä seurantajaksolla, mutta asiakkaita ei saatu ryhmiin tarpeeksi. Voimalinjan ryhmätoiminnan kehittelyä jatketaan edelleen toisella seurantajaksolla.

Tavoitteiksi seuraavalle seurantajaksolle nousivat yhteistyön kehittäminen sosiaaliasemien ja TE-toimiston kanssa edelleen, työtilaongelmien ratkaiseminen ja Voimalinjan tiedottamisen kehittäminen yhteistyökumppaneille. Muiksi tavoitteiksi toiselle seurantajaksolle asetimme asiakaspalautejärjestelmän kehittämisen, asiakkaiden

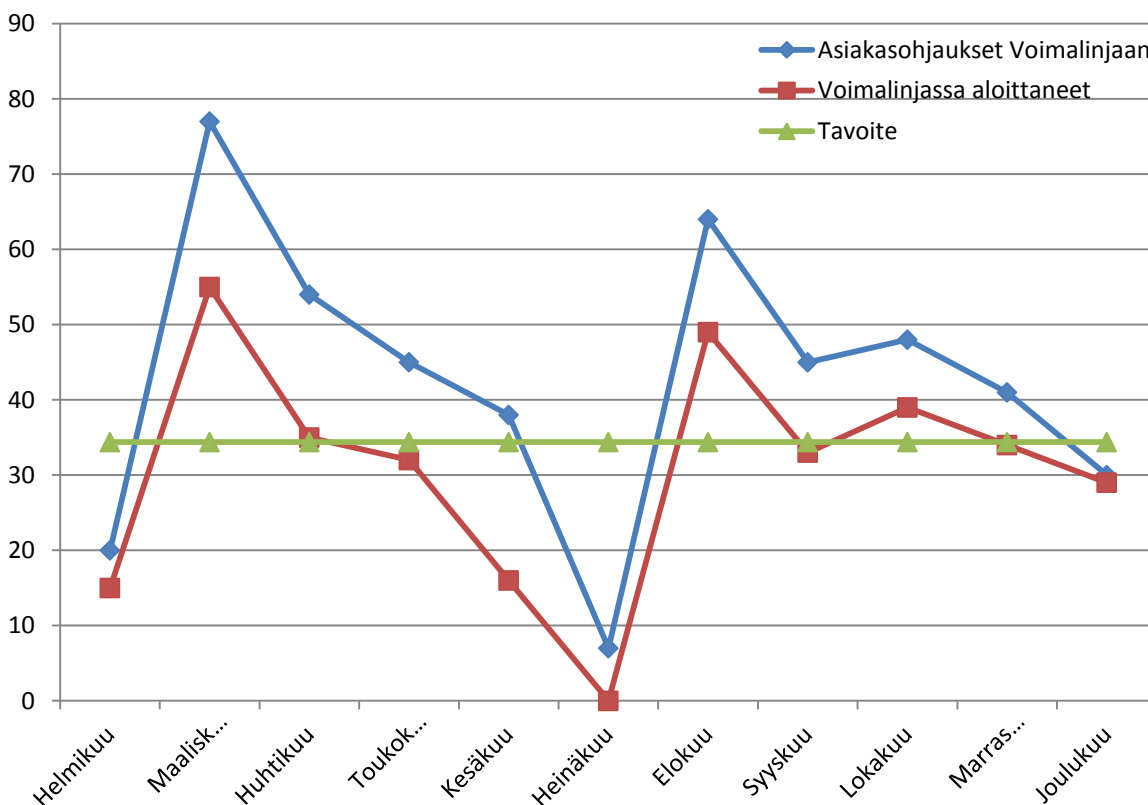
”hukkakäyntien” vähentämisen ja sosiaaliasemien uusien asiakkaiden tehokkaamman ohjautumisen Voimalinjaan.

”Kiitos todella paljon korvaamattomasta avusta koulu juttujen kanssa! Nyt on todella hyvät fiilikset.” n 19v

Toinen seurantajakso, kesäkuu-joulukuu 2011

Asiakastyö

Asiakastyö sosiaaliasemilla jatkui ensimmäisen seurantajakson tapaan tiiviinä. Voimalinja -hankkeeseen ohjautui toisen seurantajakson aikana kesä-joulukuussa yhteensä 273 asiakasta, joista muutama nuori otti Voimalinja-ohjaajaan omatoimisesti yhteyttä. Kesä-heinäkuu olivat Voimalinjassa hiljaista aikaa sekä asiakasohjausten että -tapaamisten suhteen. Kesälomien jälkeen elokuussa asiakastyö lähti jälleen käyntiin täydellä teholla. Voimalinja-asiakkuudessa aloitti toisen seurantajakson aikana yhteensä 200 nuorta. Kaaviossa 3 on esitelty hankkeen alusta saakka eli helmikuusta 2011 Voimalinjaan tulleet asiakasohjaukset (yhteensä 471), hankkeessa aloittaneet (337 nuorta) sekä vuodelle 2011 asetettu tavoite (378 asiakasta).

Kaavio 3. Asiakasohjaukset ja aloittaneet asiakkaat yhteensä, helmi-joulukuu 2011.

Toisen seurantajakson aikana kesä-joulukuussa 42 asiakasta ohjautui työharjoitteluun, 3 asiakasta palkkatukityöhön, 51 avoimille työmarkkinoille sekä 47 asiakasta kouluihin, lyhyempiin koulutuksiin ja erilaisille kursseille. Työ- ja elinkeinotoimistoon ja Työvoiman palvelukeskus Duuriin ohjautui yhteensä 108 asiakasta. Yhteensä siis erilaisiin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin ohjattiin 251 kertaa. Voimalinjassa lopetti toisen seurantajakson aikana 117 asiakasta.

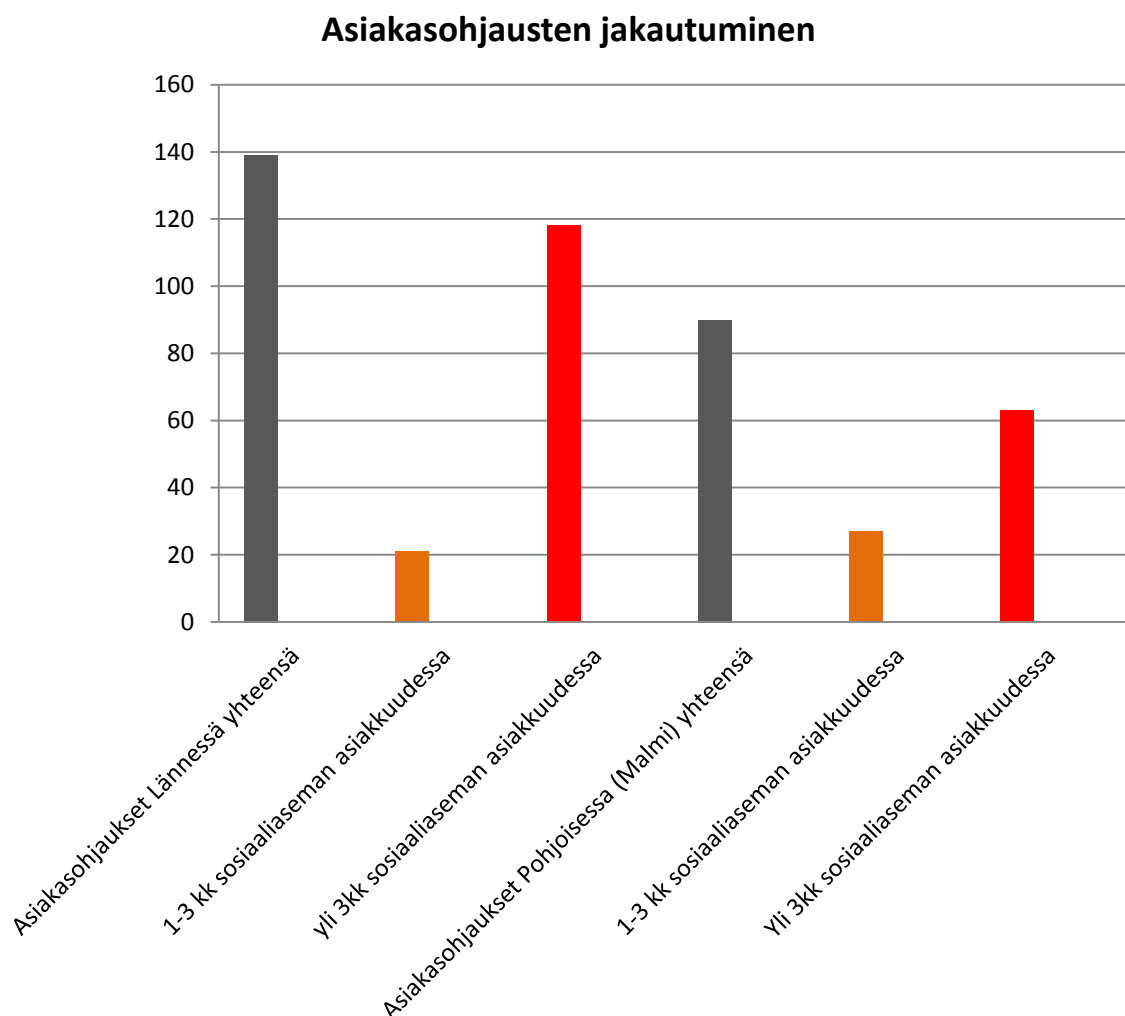
Työskentely nuorten kanssa ei poikennut ensimmäisen seurantajakson aikaisesta asiakastyöstä. Voimalinjan asiakastyö muotoutui ensimmäisen toimintavuoden aikana asiakaslähtöiseksi työskentelyksi, jonka alkuvaiheessa kartoitettiin erilaisin keinoin ja menetelmin asiakkaan tilannetta. Tämän jälkeen nuorta autettiin ja tuettiin työllistymisen ja koulutuksen estävien haasteiden ratkaisussa. Usein esteinä työllistymiselle tai kouluttautumiselle olivat asunto-ongelmat, päihteiden käyttö, erilaiset mielenterveyden ja sosiaalisen kanssakäymisen ongelmat tai velka-asiat. Haasteiden selvittämisessä käytettiin apuna Voimalinjan yhteistyötahojen tarjoamia palveluita, joihin kuljettiin asiakkaan kanssa yhdessä. Voimalinja-ohjaajan rooli vaihteli kuuntelijasta motivoijaksi, kanssakulkijasta itsenäisen työskentelyn tukijaksi, erilaisen tiedon antajasta työhön suosittelijaksi. Asiakastyö sisälsi paljon nuoren tukemista ja ohjausta, minkä ohjaajat kokivat ensiarvoisen tärkeäksi. Nuorten tarpeet vaihtelivat lyhyestä avun tarpeesta kokonaisvaltaisempaan selvitystyöhön ja tukeen. Erilaisiin konkreettisiin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin ohjaaminen oli toisten asiakkaiden kohdalla kaukainen tavoite.

Kohderyhmä

Ensimmäisen toimintavuotensa jälkeen Voimalinjan kohderyhmäksi muodostui pääasiassa sosiaaliasemien pitempiaikaiset nuoret asiakkaat, koska tällä asiakasryhmällä havaittiin olevan suuri tarve Voimalinjan palveluille. Voimalinjaan ohjautui vain vähän hankkeeseen suunnitellun kohderyhmän asiakkaita, joiden asiakkuus sosiaaliasemalla oli kestänyt alle kolme kuukautta. Voimalinjan ohjaajat ottivat vastaan sekä uusia että vanhoja sosiaaliasemien asiakkaita. Asiakkaiden sosiaaliaseman asiakkuuden pituuden nähtiin kuitenkin vaikuttavan Voimalinja-työskentelyn vaikuttavuuteen. Työskentelyn aikana uusien asiakkaiden koettiin olevan keskimäärin valmiimpia työllistymään ja kouluttautumaan sekä olevan vähemmän moniongelmaisina kuin sosiaaliaseman pitempiaikaiset asiakkaat. Työn

painopisteen kohdentuminen sosiaaliasemien uusiin asiakkaisiin ei näin ollen toteutunut odotetusti myöskään toisella seurantajaksolla.

Esimerkiksi Lännen alueella ensimmäisen toimintavuoden 139 asiakasohjauksesta oli hankkeen alkuperäisen kohderyhmän asiakkaita 21, ja Pohjoisessa Malmin alueella 90 ohjauksesta 27 asiakasta oli uusia asiakkaita. Muilta Voimalinjan toiminta-alueilta vastaavia lukuja ei ollut helposti saatavilla, sillä näillä sosiaaliasemilla uudet ja vanhat asiakkaat ohjautuvat Voimalinjaan samasta tiimistä. (Kaavio 4).

Kaavio 4. Asiakasohjauksien jakautuminen uusien ja nuorten tiimien välillä, helmi-joulukuu 2011.

Esimerkkeinä kaaviossa ovat Lännen alueen sekä Pohjoisen alueelta Malmin asiakasohjaukset.

Voimalinja toimii yhteistyössä Helsingin Työvoiman palvelukeskus Duurin kanssa asiakastilanteissa, joissa Duuri-asiakkuus on katkolla tai asiakkuutta halutaan käynnistää. Lastensuojelun jälkihuollon asiakkaat tulee ohjata Nuorten Työhönohjaukseen, mutta jälkihuollon päättäneet asiakkaat otetaan vastaan Voimalinjaan. Voimalinja tähtää asiakkaan

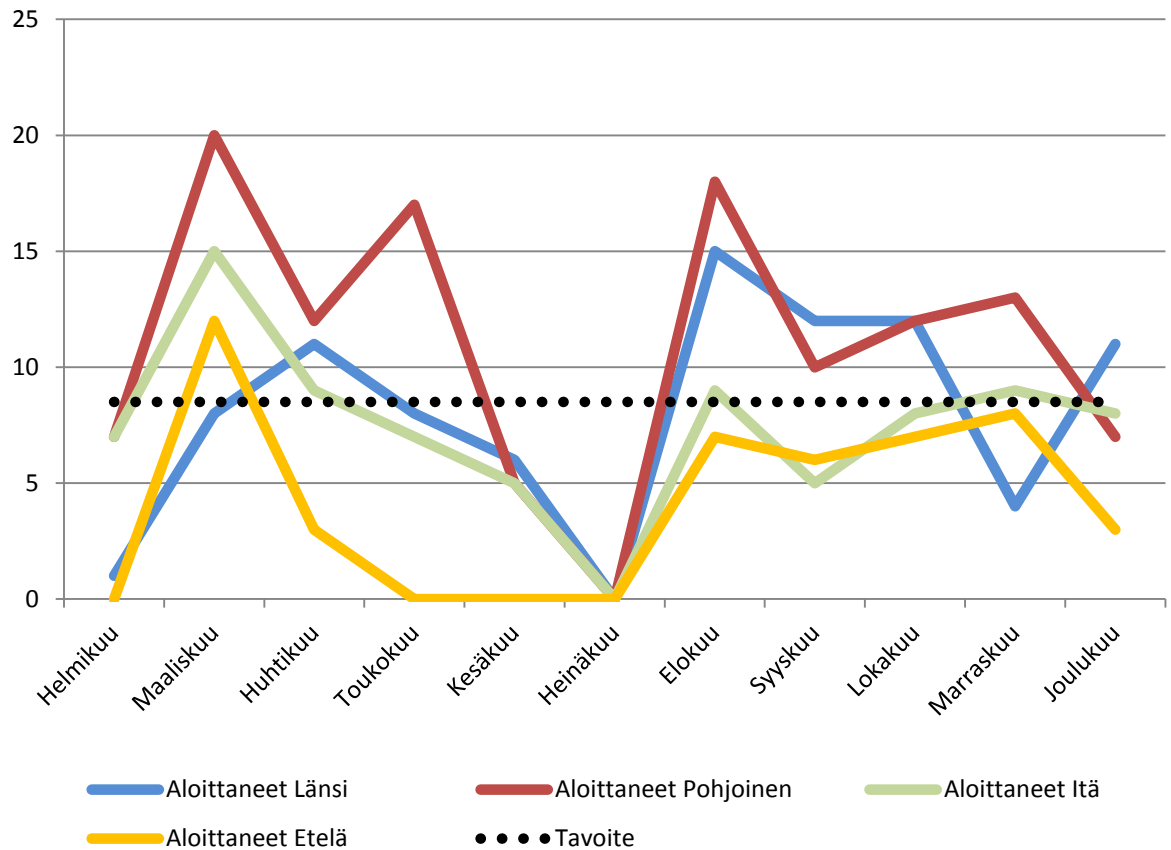
työllistymiseen tai kouluttautumiseen, minkä vuoksi vakavista päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivät asiakkaat eivät kuulu Voimalinjan kohderyhmään.

”En tiennyt kaikkia asioita ja sä opetit ne mulle. On ollut hyötyä. Harmi vaan, etten saanut kesätöitä, mutta ensi kesänä sitten.” M 21v

Yhteistyö sosiaaliasemilla

Toisen seurantajakson tavoitteena oli kehittää yhteistyötä sosiaaliasemien kanssa. Tavoitteessa onnistuttiin osittain. Joillakin alueilla työtiloja oli paremmin saatavilla kuin ensimmäisellä jaksolla, joka näytti vaikuttavan suoraan asiakasohjausten määrään ja asiakkaiden sitoutumiseen. Sekä työtilojen saannin että asiakasohjausten määrän suhteen alueelliset erot olivat vieläkin suuria. Eniten ohjauksia tuli Pohjoisen ja Lännen alueilta. Idän alueella asiakasohjausten määrä kasvoi huomattavasti loppuvuotta kohti. Erityisesti Idässä työtilojen saaminen on ollut haasteellista, ja lisäksi asiakasohjauksien määrään vaikuttaa liikkuminen alueen neljän sosiaaliaseman välillä. Pohjoisen alueella Voimalinja-ohjaajilla on käytössään omat vakituiset työtilat, jolla uskomme olevan vaikutusta asiakasohjauksien määrään.

Voimalinjassa aloittaneiden asiakkaiden määrät olivat suorassa suhteessa asiakasohjauksiin sosiaaliasemilta. Voimalinjassa aloittaneiden asiakkaiden lukumäärissä oli tästä syystä vaihtelua alueellisesti. Taulukkoa tulkittaessa tulee ottaa huomioon, että Etelän alueella toimii ainoastaan yksi ohjaaja ja työskentely saatiin käynnistettyä kunnolla vasta syksyllä. Eniten aloittaneita asiakkaita oli Pohjoisen alueella, vähiten Etelässä. (Kaavio 5).

Kaavio 5. Voimalinja –hankkeessa aloittaneet asiakkaat alueittain, helmi-joulukuu 2011.

Voimalinjalaiset tiedottivat sosiaaliasemien työntekijöille hankkeen ajankohtaisista asioista kuukausittain sähköpostitse Voimalinjan Sähkösanomilla. Näin toimimalla toivottiin, että Voimalinjan tarjoama palvelu pysyisi työntekijöiden mielessä ja näin ollen lisäisi asiakasohjauksia. Kevään 2012 aikana Voimalinjan tavoitteena on kerätä sosiaaliasemalta palautetta Sähkösanomien toimivuudesta.

Ohjaajien ja sosiaaliasemien väliset käytänteet vaihtelivat alueittain. Toimintaa pyrittiin kehittämään vastamaan alueiden tarpeita ja tulemaan joustavasti osaksi jo olemassa olevia käytänteitä. Yhteistyön ylläpitäminen ja kehittäminen asemien kanssa säilyy tavoitteena myös seuraavalle puolen vuoden seurantajaksolle.

Lännen alueella ohjaajat osallistuivat syksyn ajan säännöllisesti uusien asiakkaiden tiimipalaveriin ja asiakasohjauksessa kokeiltiin erilaisia käytäntöjä. Tästä huolimatta ohjauksia ei tullut uusien asiakkaiden tiimistä hankesuunnitelman edellyttämällä tavalla. Suurin osa Lännen alueen Voimalinja-asiakkaista ohjautui edelleen nuorten tiimistä. Lännestä vakituinen työtila järjestyi syksyksi ainoastaan toiselle ohjaajalle.

Idän alueen Voimalinja-ohjaajat osallistuivat syksyn aikana säännöllisesti sekä Vuosaaren että Herttoniemen toimipisteiden tiimipalaveriin. Tämä käytäntö havaittiin hyväksi. Idässä asiakasohjauksia tuli sekä uusien että nuorten tiimeistä. Ohjauksia alueella oli kuitenkin edelleen määrällisesti vähiten. Vakituksia työtiloja ei löytynyt. Tilanne parani hieman loppuvuodesta, jolloin asiakastapaamisille löytyi tila lähes poikkeuksetta.

Etelän alueella Voimalinja-ohjaaja osallistui Kampin sosiaaliaseman säännöllisiin tiimipalaveriin. Käytäntö toimi hyvin myös Etelässä. Toisen seurantajakson ajan ohjaajalla oli käytössään säännöllisesti sama työtila. Voimalinja-ohjaajan läsnäolo sosiaaliasemalla koettiin Kampissa toimivaksi, koska toimintaa pystyttiin suunnittelemaan paremmin juuri sen toimipisteen tarpeita vastaavaksi. Yhteisten käytäntöjen kehittäminen Hakaniemen sosiaaliasemalla ei lähtenyt käyntiin samalla tavalla vakituksen työtilan puuttuessa. Molempien toimipisteiden asiakasohjausten määrä kasvoi syksyn aikana.

Pohjoisen alueella Malmin toimipisteessä on Voimalinja-ohjaajalla ollut alusta asti omat työtilat. Asiakasohjauksia tuli Malmin asemalta eniten suhteessa muihin yksittäisiin asemiin. Voimalinja-ohjaaja ei osallistunut Malmilla tiimipalaveriin, mutta yhteistyö aseman sosiaalityöntekijöiden ja -ohjaajien kanssa kehittyi toimivaksi ja tiiviiksi. Maunulan sosiaaliasemalla työskennellyt Voimalinja-ohjaaja Mikko Peippo siirtyi muihin tehtäviin syyskuussa 2011. Työntekijävaihdos verotti hetkellisesti hankkeen asiakastyötä, myös asiakasohjauksia tuli vähemmän kuin edellisellä seurantajaksolla. Asiakastyön painopiste siirtyi sosiaaliasemalle, josta ohjaajalle löytyi aina tarvittaessa työtilat. Loppuvuotta kohden yhteistyökäytännöt ja työnjako aseman työntekijöiden kesken selkiytyivät ja vahvistuivat. Vuoden lopulla ohjaajalle järjestyi oma vakituinen ja viihtyisä työhuone.

Verkostotyö

Voimalinja -hankkeessa jatkettiin aktiivisesti yhteydenpitoa sosiaaliasemien lisäksi eri yhteistyötahojen kanssa. Asiakkaiden asioissa ohjaajat olivat tiiviisti yhteydessä muun muassa Työ- ja elinkeinotoimistoihin, Helsingin Työvoiman palvelukeskus Duuriin, Helsingin terveys- sekä asumisen palveluihin. Yhteistyötä tehtiin myös Talous- ja velkaneuvonnan, Eläkeselvityksen, Vaihtoehtoisen ammattikoulu Sovinto ry:n, Aittis -hankkeen ja Niemikotisäätiön kanssa. Uusix -verstaiden kanssa yhteistyö tiivistyi Voimalinjassa aloitetun

ryhmätoiminnan myötä. Lisäksi yhteistyö Nuorisoasiainkeskuksen Työllistämiskokonaisuuden sekä ammattikoulujen, Helpan, Hesoten ja Heltechin, kuraattorien kanssa käynnistettiin loppuvuonna 2011.

Voimalinja-ohjaajat kartoittivat pääkaupunkiseudulla toimivien yksityisten yritysten halukkuutta ottaa nuoria työharjoitteluun, palkkatukityöhön sekä oppisopimukseen. Tämä mahdollisti monelle nuorelle työharjoittelupaikan. Palkkatukityöhön tai oppisopimusopiskeluun oli edelleen vaikeaa päästä.

Ryhmätoiminta

Voimalinja –hankkeessa käynnistyi ”non stop” -periaatteella ryhmätoiminta yhteistyössä Uusix –verstaiden kanssa lokakuussa 2011. Ryhmätoiminnan malli haettiin Tampereelta, jossa Voimalinjan ohjaajat olivat tutustumassa Siltavalmennuksen nuorille suunnattuun toimintaan. Ryhmien tavoitteena oli antaa ryhmäläisille arjenhallinnan taitoja, kartoittaa ryhmäläisten vahvuuksia sekä osaamisia ja voimavaroja. Ryhmän toiminta perustui oman itsensä ja elinympäristönsä hahmottamiseen.

Ensimmäinen ryhmä pidettiin 10.10.–4.11.2011 ja toinen ryhmä 7.11.–2.12.2011. Ryhmiin otettiin kuusi henkilöä ja ne järjestettiin Uusix –verstaiden tiloissa Kyläsaassa. Toimintaa tarjottiin niille nuorille, jotka tarvitsivat kevyempää päivätoimintaa tavallisen työharjoittelun sijaan. Tällä pyrittiin kartoittamaan muun muassa nuorten kykyä sitoutua toimintaan ja päästä kiinni päivärytmiin. Ryhmät kestivät neljä viikkoa kerrallaan ja nuoret saivat tältä ajalta Kelan työmarkkinatukea. Kuusi tuntia kestävät päivät koostuivat kahdesta osiosta. Aamupäivisin nuoret työskentelivät Uusixin pajoilla, jonka jälkeen kokoonnuttiin Voimalinja-ohjaajien kanssa valmistamaan ruokaa ja keskustelemaan ryhmän tarpeista nousevista teemoista.

Ensimmäiseen Voimalinjan ja Uusixin ryhmätoimintajaksoon osallistui viisi nuorta. Kaikki nuoret jatkoivat ryhmän jälkeen joko koulutuksessa, kurssilla tai pajatoiminnassa. Sekä ohjaajien että nuorten kokemukset ensimmäisestä ryhmästä olivat hyvät. Toisen ryhmän kävivät loppuun vain kaksi nuorta, joista toinen meni lyhyeen työsuhteeseen ryhmän jälkeen ja toinen ohjattiin hänen tarvitseman tuen piiriin. Muut toiminnassa aloittaneet nuoret jättivät ryhmän kesken hankalien elämäntilanteidensa vuoksi.

Ryhmiä alussa kartoitettiin ryhmäläisten tarpeita ja toiveita, joiden pohjalta tapaamiskertoihin kutsuttiin vierailijoita tai tehtiin tutustumiskäyntejä. Nuoret asujat Stadissa ry (Nasta ry) kävi vierailiessa molemmissa ryhmissä ohjaten nuorille kaksipäiväisen asumisen kurssin. Näihin kahteen päivään myös muilla Voimalinjan asiakkaila oli mahdollisuus osallistua. Kurssi todettiin hyödylliseksi ja Nasta ry:n kanssa sovittiin samanlaisesta yhteistyöstä jatkossakin. Molempien ryhmien aikana ryhmäläisten kanssa kartoitettiin muun muassa heidän voimavarojaan ja harjoiteltiin arjen taitoja, kuten ruoanlaittoa, asiointia virastoissa sekä sosiaalista kanssakäymistä. Ryhmiä on tarkoitus jatkaa vuoden 2012 alusta.

Hankeyhteistyö

Voimalinja –projekti käynnisti syksyn 2011 aikana hankeyhteistyön Laurea Ammattikorkeakoulun kanssa. Osa Voimalinjalaisista oli esittäytymässä sosionomiopiskelijoille Tikkurilan Laureassa syyskuussa pidetyillä hankemessuilla. Laurean opiskelija oli marraskuussa 2011 toteuttamassa toiminnallisen iltapäivän Voimalinjan ryhmässä. Yksi opiskelija tulee kymmenen viikkoa kestävään harjoitteluun Voimalinja -hankkeeseen alkuvuodesta 2012. Lisäksi harjoittelija tulee tekemään opinnäytetyönsä koskien Voimalinjan ryhmätoimintaa. Voimalinjaan on myös kevään 2012 aikana valmistumassa hankeyhteistyönä opiskelijan laatima opas asiakkaille työ- ja koulutusmahdollisuuksista.

Työn kehittäminen ja haasteet

Ensimmäisellä seurantajaksolla asetettu tavoite yhteistyön kehittämisestä sosiaaliasemien ja TE-toimistojen kanssa toteutui pääsääntöisesti hyvin. Yhteisiä käytänteitä löydettiin ja toiminta saatiin melko sujuvaksi. Alueellisten erojen vuoksi sama tavoite yhteistyön kehittämisestä asetetaan myös kolmannelle seurantajaksolle. Kolmannen seurantajakson tavoitteena on lisäksi kehittää alueellista Voimalinja –toimintaa kullekin sosiaaliasemalle sopivaksi. Tästä esimerkkinä on Etelän alue, jossa yhteistyössä Kampin sosiaaliaseman kanssa on kehitteillä uusi työmuoto. Uuden käytännön myötä olisi tarkoitus kerran viikossa järjestää iltapäivä nuorille asiakkaille, jolloin nuoret voivat tulla ilman ajanvarausta ”olohuoneeseen” esimerkiksi juttelemaan heitä askarruttavista asioista, tekemään

työhakemuksia, hakemaan töitä tai pohtimaan eri kouluttautumisvaihtoehtoja. Iltapäivissä on tarkoitus, että tavattavissa olisi sekä sosiaalityöntekijä että Voimalinja-ohjaaja. Tätä käytäntöä pyritään mahdollisuuksien mukaan levittämään myös muille alueille.

Piiriasematoiminta, jota hankkeen alussa pidettiin yhdessä työvoimasuunnittelijoiden kanssa, loppui. Piiriaseman toiminta koettiin tärkeäksi työmuodoksi Voimalinjan alkuvaiheessa, jolloin uudet ohjaajat perehtyivät työskentelynsä mahdollisuuksiin. Toisen seurantajakson aikana viikkopalaverikäytäntöä jatkettiin, mutta palaverit jäivät usein asiakastyön alle. Työn kehittämisen näkökulmasta seuraavan kauden tavoitteeksi asetetaan säännöllisten viikkopalaverien pitäminen.

Asiakaspalautejärjestelmää koskeva tavoite ei toteutunut. Yksi palautteenkeräämisen malli kehitettiin, mutta sillä ei tavoitettu Voimalinja-asiakkuuden päättäneitä nuoria. Kolmannella jaksolla pyritään luomaan toimiva käytäntö asiakaspalautteen keräämiseksi.

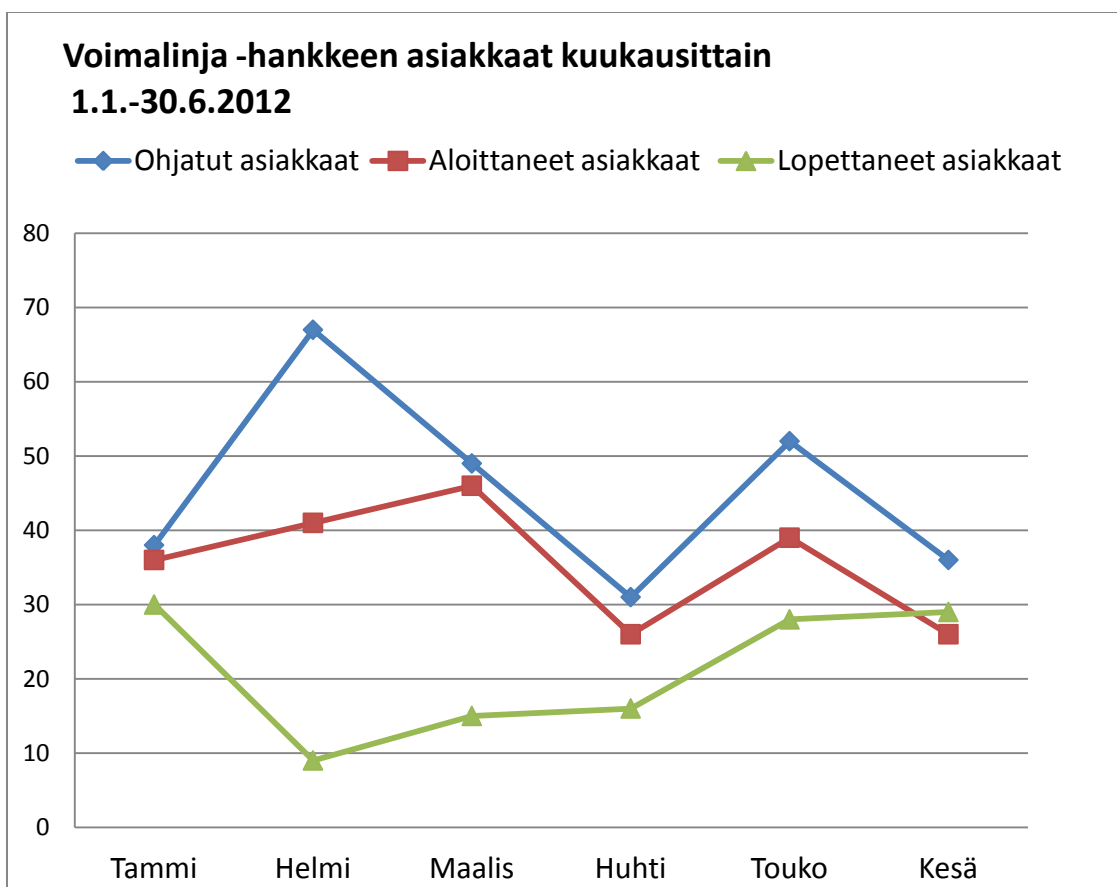
Voimalinja –hankkeeseen tuli keväällä 2011 käyttöön asiakasseuranta. Tilastojärjestelmän laati kehittämiskonsultti Anne Kuvaja. Tilastojen avulla seurataan määrällisten tavoitteiden toteutumista, kuten asiakasohjauksia, toimenpiteitä ja päättyneitä asiakkuuksia. Seurannassa ei seurattu ”hukkakäyntejä”, joten toisen seurantajakson ”hukkakäynneistä” ei ole tietoa. ”Hukkakäynnit” ovat jatkossa tärkeä tilastoitava tieto, sillä Voimalinja –hanke siirtyy tulospalkkausjärjestelmään (TUPA) vuoden 2012 alusta. TUPA:ssa seurataan muun muassa nuorten kiinnittymistä Voimalinjan asiakkuuteen seuraamalla toteutuneita ja toteutumattomia asiakastapaamisia. Tulospalkkauksen tavoitteena on kerätä tietoa koulupudokkuuden ja opintojen keskeyttämisen syistä sekä tuottaa tietoa verkostotyöstä tiettyjen asiakasprofiilien kohdalla. Tämä tarkoittaa käytännössä myös uusien yhteistyöverkostojen luomista koulutoimijoiden kanssa sekä tilastoinnin kehittämistä suhteessa uusiin tavoitteisiin.

”Ohjaajat olivat mukavia ja auttavia, oli kiva herätä aamulla että on tekemistä!” N 22v

Kolmas seurantajakso, tammikuu-kesäkuu 2012

Asiakastyön tilastot

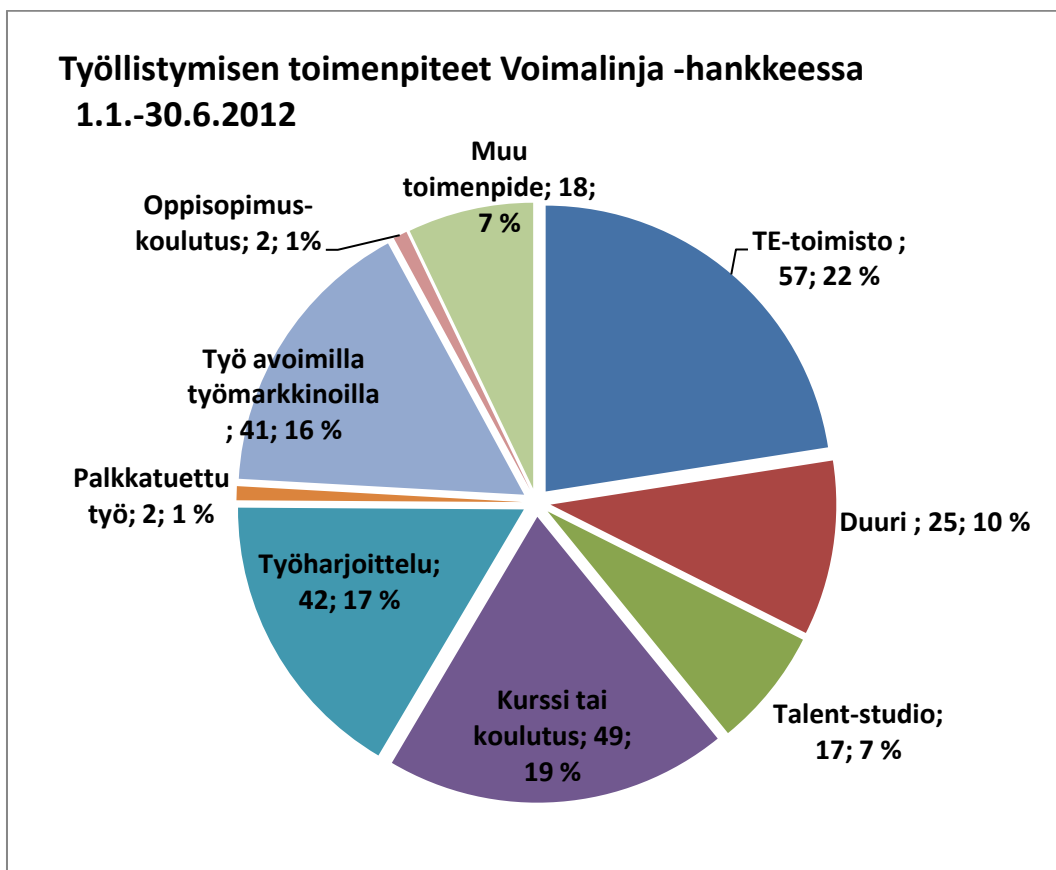
Voimalinja -hankkeeseen ohjautui kolmannen seurantajakson aikana tammi-kesäkuussa yhteensä 273 asiakasta, joista 14 asiakasta otti Voimalinja -ohjaajaan omatoimisesti yhteyttä. Voimalinja-asiakkuudessa aloitti kolmannen seurantajakson aikana 214 nuorta. Näistä 21 asiakasta oli Voimalinja -hankkeen vanhoja asiakkaita ja työskentely heidän kanssaan aloitettiin uudelleen. Voimalinjassa asiakkuuden lopetti yhteensä 127 nuorta.

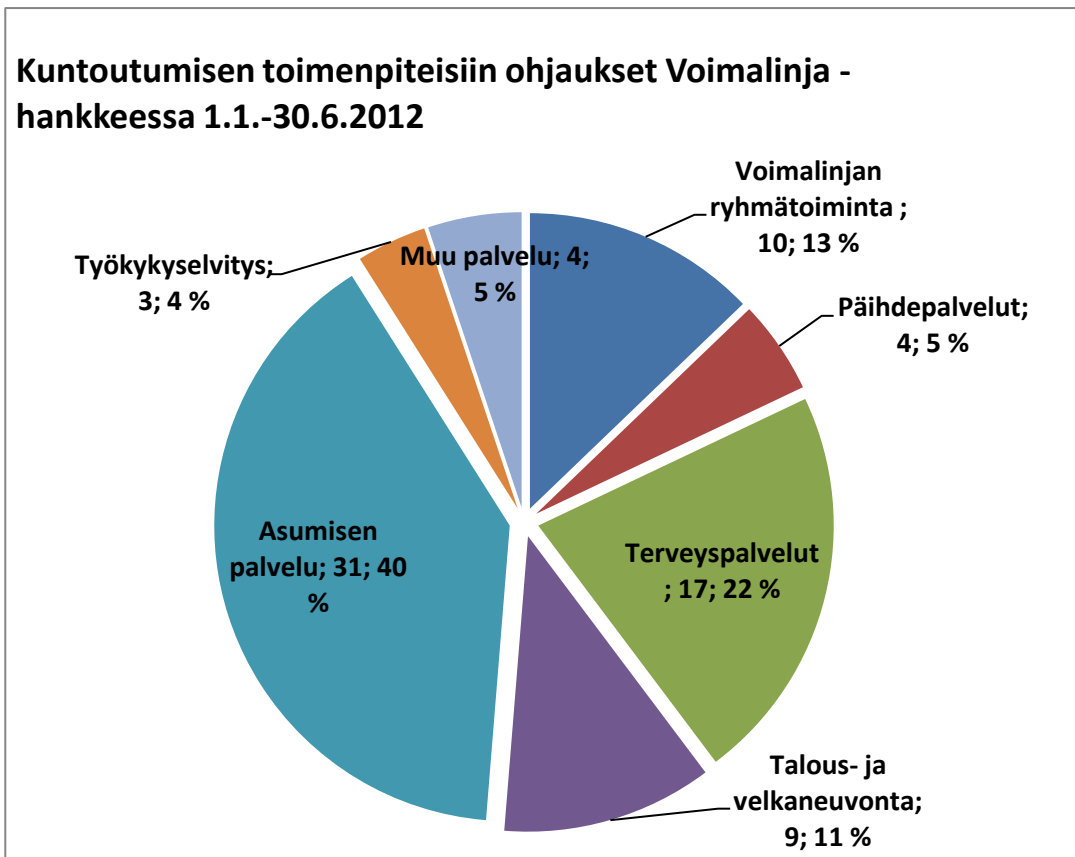
Kuvio 1. Voimalinja -hankkeeseen ohjattujen tai ohjautuneiden, aloittaneiden sekä lopettaneiden asiakkaiden määrä kuukausittain 1.1.–30.6.2012 (Anne Kuvaja).

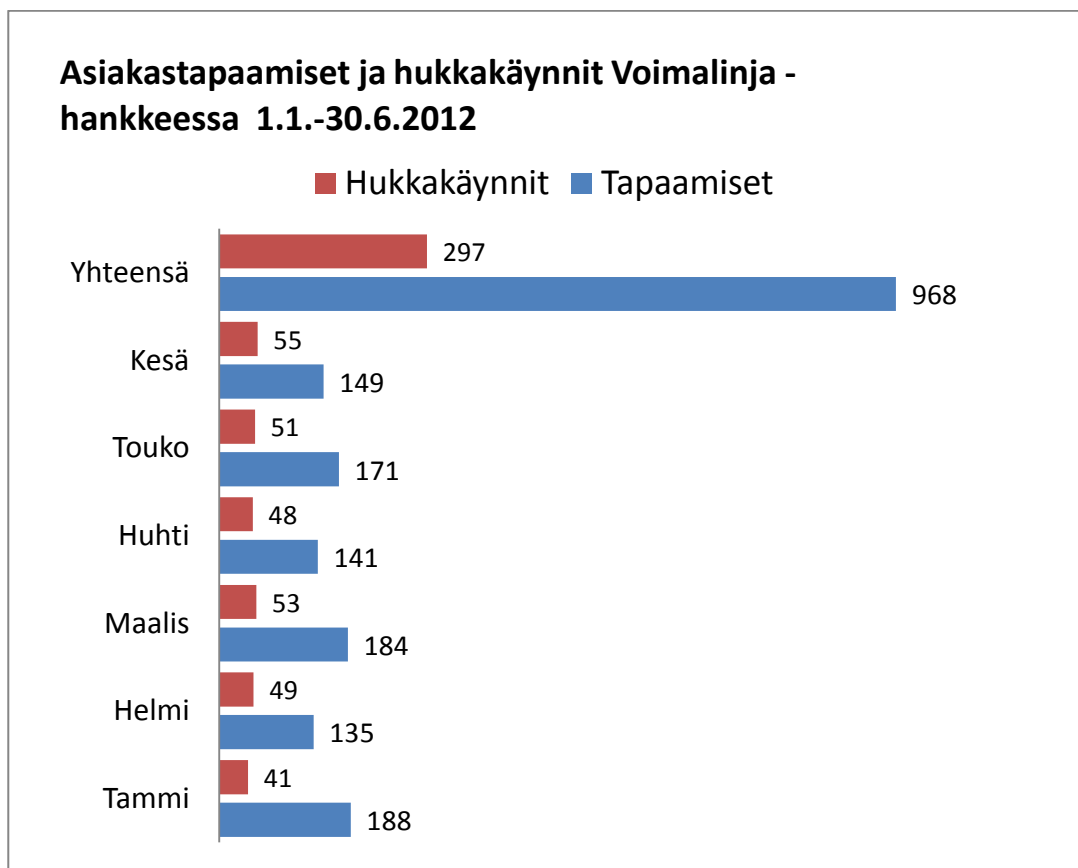
Kuvio 2. Lopettaneiden asiakkaiden tilanne asiakkuuden päättyessä 1.1.-30.6.2012 (Anne Kuvaja).

Kuvio 3. Työllistymisen toimenpiteet 1.1.–30.6.2012 (Anne Kuvaja).

Kuvio 4. Ohjaukset kuntouttaviin tai elämänhallintaa parantaviin toimenpiteisiin 1.1.–30.6.2012 (Anne Kuvaja).

Kuvio 5. Asiakastapaamisten ja hukkakäyntien määrät 1.1.–30.6.2012 (Anne Kuvaja).

Kolmannen seurantajakson aikana Voimalinjassa tapahtui kaksi henkilöstövaihdosta. Etelän alueen ohjaaja Lea Laurén sekä Idän työntekijä Sari Jauho siirtyivät toisiin tehtäviin maaliskuussa 2012. Etelässä aloitti Voimalinja -ohjaaja Laura Lassila ja idässä Kaisa Leväsaari. Ohjaajavaihdokset ovat vaikuttaneet jonkin verran hankkeen asiakastyöhön näillä alueilla ja asiakassuhteiden säilymiseen on jouduttu kiinnittämään enemmän huomiota.

Asiakastyö

Yhtenä Voimalinja -projektille asetettuna tavoitteena on luoda työmalli, jonka avulla alle kolme kuukautta toimeentulotukiasiakkuudessa olleet nuoret saataisiin työhön tai koulutukseen ja pois viimesijaisen etuuden piiristä. Olemassa olevien palveluiden rinnalle ja tueksi on huomattu tarve intensiivisemmälle työskentelylle, jossa asiakasta pystytään tapaamaan tiheästi ja asiakkaan rinnalla kuljetaan palveluissa sekä asioita hoitaessa. Tuen tarpeen on todettu ulottuvan paljon työ- ja koulutusasioiden ulkopuolelle ja keskeiseksi osaksi työskentelyä onkin muodostunut kaikkiin elämän alueisiin liittyvien, työllistymiseen vaikuttavien esteiden purkaminen. Voimalinja on työskentelyllään ja hanketta kehittäessään pyrkinyt vastaamaan tähän tarpeeseen ja tätä työmuotoa olemme kutsuneet ”lähityöksi”.

Voimalinjan työskentely voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen, ”Tilanteen selvittely”, ”Vaihtoehdot ja Ratkaisut” sekä ”Koulu ja Työ”. Voimalinjan työ on enemmänkin eri teemoja limittäin kuljettava tavoitteellinen prosessi kuin loogisesti vaiheittain etenevä työmalli. Työn tavoitteena on nuoren itsenäinen selviytyminen ja kyky suunnata voimavarat yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

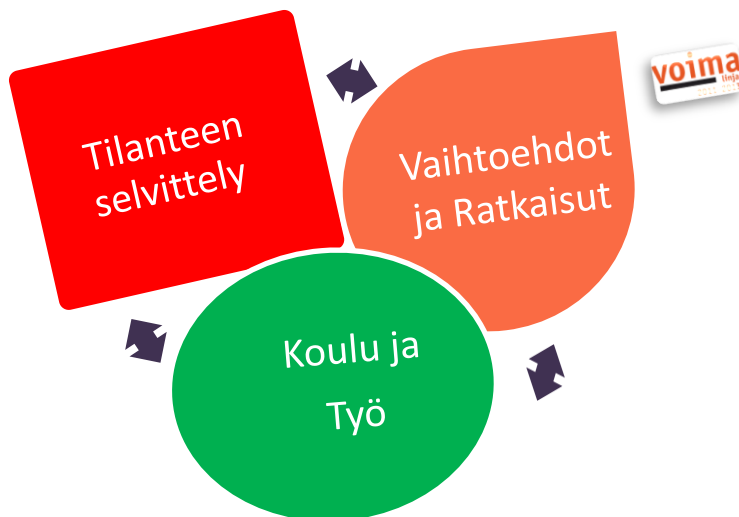
”Tilanteen selvittely” -vaiheessa Voimalinjan ohjaaja pyrkii saamaan kattavan kokonaiskuvan asiakkaan elämäntilanteesta ja toimintakyvystä. Asiakastyön edellytyksiä luodaan kärsivällisellä tavoittelulla ja joustavalla tapaamisten sopimisella luottamusta rakentaen. Varsinaisissa asiakastapaamisissa asiakkaaseen, asiakkaan tilanteeseen sekä hänen toiveisiinsa ja tavoitteisiinsa tutustutaan kokonaisvaltaisesti. Asiakkaan kanssa selvitetään minkälaisen tulevaisuuden hän itselleen haluaisi, ja mitä toimenpiteitä täytyisi tehdä, jotta haluttuun tavoitteeseen päästäisiin. Työskentelyssä asiakasta tuetaan, tiedotetaan olemassa olevista mahdollisuuksista sekä ohjataan ja saatetaan tarvittavien

palveluiden piiriin. Tärkeä osa työskentelyä on myös asiakkaan motivoiminen muutokseen.

”Vaihtoehdot ja Ratkaisut” -vaiheessa työskennellään tavoitteeseen pääsemiseksi ja ratkotaan esiin nousseita haasteita. Asiakkaan kanssa muun muassa etsitään työpaikkoja ja asuntoja, haetaan koulutuksiin sekä selvitetään velka- ja talousasioita. Tarvittaessa asiakas ohjataan päihde- ja mielenterveyspalveluiden piiriin. Työntekijä kulkee asiakkaan rinnalla ja auttaa ongelmien ratkaisussa. Asiakkaan kokemia ”päällimmäisiä ongelmia” selvitetään yhdessä kunnes koulutukseen tai työelämään keskittyminen on mahdollista.

”Koulu ja Työ” -vaiheessa asiakas kiinnittyy kouluun tai työhön ja Voimalinjan ohjaaja alkaa jättäytyä pois asiakkaan elämästä, käytyään tarpeettomaksi. Tarvittaessa asiakkaan kanssa palataan aiempiin vaiheisiin (Asiakastyö kuva 1.)

Asiakastyö kuva 1.

”En ois ikinä uskaltanu yksin soitella noihin paikkoihin, kiitos avusta.”

– Voimalinjan asiakas

Yhteistyö palvelupisteiden kanssa

Yhteistyö palvelupisteiden (ent. sosiaaliasemat) kanssa koettiin kevään aikana olleen hyvää ja Voimalinja on otettu pääosin hyvin vastaan nuorten tiimien palavereihin. Asemakohtaiset erot esimerkiksi asiakkaiden ohjauksessa ovat säilyneet ennallaan.

Vuoden 2012 alussa tapahtuneen organisaatiomuutoksen myötä työhönohjauksen yksikkö lakkautettiin ja Voimalinja siirtyi sosiaalityön yksikön alle. Muutoksen mukanaan tuoma etu on ollut mahdollisuus osallistua sosiaalityön yksikön johtoryhmän kokouksiin. Näin on ollut helpompaa viedä Voimalinjan kokemuksia ja toivomuksia suoraan nuorten tiimien johtaville sosiaalityöntekijöille.

Muutoksen vaikutus yhteistyöhön palvelupisteiden kanssa koettiin alueilla eri tavoin. Joillain alueilla muutos ei juuri näkynyt yhteistyössä ja osalla työntekijöistä ohjausten määrä laski väliaikaisesti sosiaalityöntekijöiden vaihtuessa ja totutellessa muutokseen. Tilojen kannalta organisaatiouudistus ei tuonut merkittävää muutosta paitsi Maunulan palvelupisteeseen osalta, jossa Voimalinja sai käyttöönsä paremmat työtilat. Maunulan lisäksi vain Malmin palvelupisteessä on Voimalinjalla edelleen käytössä kiinteät työtilat. Muualla Voimalinjan työntekijä käyttää kulloinkin vapaana olevaa työhuonetta.

Toukokuussa 2012 lähetettiin kullekin palvelupisteelle palautekysely koskien Voimalinjan toimintaa. Kyselyn tuloksia tarkastellaan seuraavassa puolivuotisraportissa.

Verkostotyö

Voimalinja -hanke on jatkanut aktiivista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Asiakkaiden asioissa yhteistyötä on edelleen ollut sosiaalityön palvelupisteiden lisäksi muun muassa Työ- ja elinkeinotoimiston, Helsingin Työvoiman palvelukeskus Duurin ja eri Helsingin terveys- ja asumisen palveluiden kanssa. Yhteistyötä on toteutettu myös Talent Studion, Kelan, eri oppilaitosten, psykiatristen poliklinikoiden, nuorisoasemien, talous- ja velkaneuvonnan, Sovinto ry:n ja Aittis -hankkeen sekä Suomen Setlementtisäätiön kanssa.

Yhteistyötä on jatkettu entiseen tapaan myös Armi -projektin arkiohjaajien kanssa sekä ryhmätoimintana Helsingin kaupungin Uusix -verstaiden kanssa. Muita

yhteistyökumppaneita ovat olleet muun muassa Kesätyö -projekti, Nuorisoasiainkeskus (Työllistämiskokonaisuus, toimintakeskus Happi), työkykyselvyys, opetusviraston nuorten työpajat, Nuorisoasuntosäätiö, Nuorisoasuntoliitto, Nasta ry, Niemikotisäätiö, Hero ry, Työ ja toiminta ry, Vamos -projekti, Jeri -hanke (jalkautuva mielenterveystyö) sekä kotipalvelu ja varhainen tuki.

Voimalinja -hanke on myös verkostoitunut monien nuorten kanssa työskentelevien tahojen kanssa. Verkostotapaamisissa on sovittu yhteistyöstä, keskusteltu työn ja nuorten palveluiden kehittämisestä sekä jaettu hyväksi koettuja toimintatapoja. Yllä mainittujen yhteistyökumppaneiden lisäksi Voimalinjan verkostoja ovat Asumisen tuki (ASTU), lastensuojelun tukiasuntojen ohjaajat ja jälkihuollon työkuraattorit, rikosseuraamuslaitos, Settlementiliitto, Kumppanuustalo Hanna, Helsingin työttömät ry. sekä yksityiset työnantajat.

” Ku oon käyny tapaamassa sua, on tullu oikeesti hoidettuu asioita. Esim. työkkäriin en ois muuten menny.” – Voimalinjan asiakas

Hankeyhteistyö

Erityisesti Laurea Ammattikorkeakoulun kanssa on tehty aktiivista yhteistyötä myös kevään 2012 aikana. Ammattikorkeakoulun opiskelija teki Voimalinjan käyttöön laajan ”Työ- ja koulutusmahdollisuudet Helsingissä” -oppaan. Opas on kirjoitettu nuorille, mutta se soveltuu myös eri tahojen työntekijöiden käyttöön asiakastyössä. Ammattikorkeakoulusta oli harjoittelija Voimalinja -hankkeessa tammi-maalikuussa 2012. Opiskelija kehitti hankkeelle asiakaspalautekyselyn. Lisäksi harjoittelija osallistui Voimalinjan vuoden ensimmäiseen ryhmään ja toteutti siitä opinnäytetyönsä ”Onhan siitä hyötyä, et mä nousen ylös sängystä, lähen ulos ja teen jotain – Nuorten kokemuksia Voimalinja -hankkeen ryhmätoiminnasta”. Opinnäytetyön päätavoitteena oli selvittää Voimalinjan ryhmään osallistuneiden nuorten kokemuksia ryhmätoiminnasta sekä tuottaa hyödyllistä tietoa siitä hankkeelle.

Ryhmätoiminta

Kevätkaudella 2012 järjestettiin kaksi Voimalinjan omaa, yhteistyössä Uusix -verstaiden kanssa toteutettua arjenhallintataitojen, vahvuuksien, osaamisten ja voimavarojen kartuttamiseen valmentavaa ryhmää. Edellisenä syksynä ”non stop” -periaatteella käynnistetyn ryhmätoiminnan toteuttamiseen ei kuitenkaan riittänyt henkilöstöresursseja toivotusti ja keväälle suunniteltu kolmas ryhmä jouduttiin perumaan. Lisäksi huomattiin, että vaikka nuorilla on tarvetta matalankynnyksiseen, uusia mahdollisuuksia avaavaan päivätoimintaan, tuottaa kuuden tunnin pituiseen jokapäiväiseen työharjoitteluun sitoutuminen vaikeuksia. Ryhmien osallistujien rekrytoiminen osoittautuikin tästä syystä haastavaksi.

Ryhmän kestoksi on vakiintunut neljä viikkoa. Harjoittelusta tai työelämävalmennuksesta tehdään TE-toimiston kanssa sopimus ja tältä ajalta maksetaan Kelan työmarkkinatukea. Toimintaa tarjotaan startiksi nuorelle, joka tarvitsee kevyempää päivätoimintaa tavallisen työharjoittelun sijaan. Toiminnan avulla voidaan kartoittaa muun muassa nuoren kykyä sitoutua toimintaan ja päästä kiinni päivärytmiin. Aamupäivisin nuori on työskennellyt Uusixin pajalla, jonka hän on voinut valita niistä pajavaihtoehdoista, joissa kulloinkin on ollut tilaa. Työtoimintaan tutustumisen jälkeen on yhdessä valmistettu ryhmäläisten toivomusten mukaista ruokaa. Iltapäivän keskusteluteemat ja vierailut ovat nousseet ryhmän tarpeista ja toiveista liittyen itsetuntemuksen kehittämiseen, virkistystoimintaan sekä työn, koulutuksen, asumisen ja elämänhallinnan osa-alueisiin. Kulloinkin ryhmää vetävä ohjaajapari tuo luonnollisesti toiminnan sisältöön omat vivahteensa.

Voimalinjan ryhmiä on järjestetty kaiken kaikkiaan neljä. Kevätkauden ensimmäiseen Uusix -verstailla pidettyyn ryhmään 9.1.-3.2. osallistui kuusi nuorta. Heistä viisi kävi jakson loppuun ja yksi joutui keskeyttämään ryhmässä ensimmäisen viikon aikana perhesyiden vuoksi. Ryhmästä nousseita teemoja olivat unirytmi, asuminen, mielenterveys ja virastoasiointi. Ryhmästä antamassaan palautteessa kaikki nuoret kertoivat unirytmensä parantuneen jakson aikana ja myös tulevaisuuden suunnitelmat selkenivät suurimmalla osalla ryhmäläisistä. Jokaiselle nuorelle löytyi jokin jatkopaikka ryhmän jälkeen: Uusixin työpajoille jäi työskentelemään kaksi nuorta, yksi jatkoi vielä seuraavaan Voimalinjan ryhmään ja kaksi jatkoi työharjoittelussa muualla.

Vuoden ensimmäisestä ryhmästä siirtyneen nuoren lisäksi seuraavalla ryhmäjaksolla 13.2.-9.3. aloitti kolme muuta osallistujaa. Tämän ryhmän teemat painottuivat arvotyöskentelyyn, toimintakykyä rajoittavien tekijöiden näkyväksi tekemiseen ja muutosta tukevien voimavarojen löytymiseen. Myös samalle ajalle osunut yhteishaku tehtiin yhdessä. Kaikki neljä ryhmäläistä kertoivat palautteessaan hyötynensä toiminnasta. Ryhmän jälkeen kaksi nuorta jatkoi työelämävalmennuksessa Uusixin tekstiilipajalla ja yksi siirtyi korupajalta IT-pajalle työharjoitteluun. Puuverstaan toimintaan tutustuneen nuoren kanssa jatkettiin Voimalinja-työskentelyä asumisessa tukemisen, koulutukseen hakeutumisen ja työnhaun merkeissä.

Syyskaudelle on kaavailtu kahta ryhmää. Ryhmätoiminnan aikataulu tulee muuttumaan niin, että ryhmä kokoontuu kolmena kokonaisena päivänä ja loppuviikon nuoret ovat työpajoilla. Jatkossa palvelujen kehittämisen haasteena on luoda sellainen päivätoimintamalli, jolla saadaan kiinnittymään myös ne syrjään jättäytyneet nuoret, jotka tarvitsevat laaja-alaista tukea toiminta- ja elämänhallintakykynsä lisäämiseksi sekä urapolkumotivaationsa nostamiseksi, mutta jotka eivät kykene sitoutumaan säännölliseen toimintaan

Työn kehittäminen ja haasteet

Vuoden alussa voimaan tullut organisaatiomuutos ja sosiaaliasemarakenteesta luopuminen toi mukanaan uusia haasteita, joihin mukautuminen onnistui kuitenkin hyvin. Hankkeen työntekijät ovat jatkaneet yhteistyötä alueidensa sosiaalityön tiimien kanssa ja pyrkineet selvittämään alueellisia tarpeita muun muassa osallistumalla säännöllisesti tiimipalaveriin.

Toisella seurantajaksolla aloitettu yhteistyön kehittäminen TE-toimistojen kanssa jatkui myös koko kolmannen jakson ajan. Voimalinjan työntekijät ovat tehneet toimintaa tutuksi omien alueidensa TE-toimistoissa sekä kehittäneet uusia toimivia yhteistyökäytäntöjä. Alueellisista eroista johtuen yhteistyön kehittäminen TE-toimistojen kanssa tulee jatkumaan myös neljännellä seurantakaudella.

Suurella osalla Voimalinjan asiakkaista ilmenee asumiseen liittyviä ongelmia. Moni on vailla omaa vakituista asuntoa, joka vaikeuttaa opiskelu- tai työpaikan hankkimista. Tästä johtuen Voimalinjan on pyrittävä kehittämään ja tiivistämään edelleen yhteistyötä asumisen

palveluita tarjoavien tahojen kanssa sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Erittymisen tärkeää on yhteistyö sosiaaliviraston asumisen tuen nuorten tiimin kanssa.

Yksi seuraavan seurantakauden tärkeimmistä kehittämistavoitteista on Voimalinjan ryhmätoiminnan kehittäminen ja hankkeen raportointi. Voimalinjan Uusix -verstailla pitämistä ryhmistä saatujen kokemusten hyödyntäminen seuraavien ryhmien kehittämisessä on tärkeää. Syksyn 2012 ryhmien viikkorakennetta on jo yhteistyössä Uusix -verstaiden kanssa muutettu sellaiseksi, joka paremmin palvelee sekä nuorten mahdollisuuksia saada tuntuman valitseman pajan toimintaan että vapauttaa kutakin ryhmää vetävien ohjaajien aikaa yksilötyöhön. Myös edellisten ryhmien osanottajien sijoittumisen seuranta ja jatkopolutusta olisi kiinnostavaa kehittää, mutta on mahdollista, ettei siihen ole riittävästi resursseja.

Syksyn aikana Voimalinjassa aloittaa kaksi harjoittelijaa. Toinen heistä on ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija, joka osallistuu ryhmätoimintaan ja keskittyy sen kehittämiseen. Toinen harjoittelija tulee yliopistosta valtiotieteellisestä tiedekunnasta, ja hänen tarkoituksenaan on kehittää ja parantaa hankkeen laadullista raportointia.

Tuleva sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhdistyminen vuoden 2013 alusta tulee aiheuttamaan haasteita, joiden luonnetta on toistaiseksi vaikea ennakoida johtuen yhdistymisprosessin suunnittelun keskeneräisestä tilasta. Hankkeen ollessa nyt puolivälissä elinkaartaan, on myös ajankohtaista alkaa pohtia tapoja, joilla hankkeen kehittämä toimintamalli voitaisiin vakiinnuttaa pysyväksi osaksi kaupungin palveluverkostoa.

Tulospalkkiojärjestelmään liittyminen

Voimalinja –hanke on liitetty mukaan vuoden 2012 alusta tulospalkkiojärjestelmään, jonka tavoitteena on koulupudokkuuden vähentäminen. Tulospalkkiotavoitteissa ovat mukana opetusvirasto, henkilöstökeskus, nuorisosiankeskus, terveyskeskus sekä sosiaalivirasto. Voimalinjan osalta tulospalkkauksen tavoitteena on kerätä tietoa koulupudokkuuden ja opintojen keskeyttämisen syistä sekä tuottaa tietoa verkostotyöstä eri asiakasprofiilien kohdalla. Lisäksi Voimalinjassa seurataan asiakkaiden kiinnittymistä ja sitoutumista hankkeen työskentelyyn sekä ohjautumista toimenpiteisiin.

Voimalinja -hanke raportoi tulospalkkaustavoitteista erikseen puolivuositain. Kesäkuussa 2012 Voimalinja -ohjaajat ovat luokitelleet asiakkaansa tulospalkkaustavoitteissa sovittuihin ryhmiin ja tilastoineet toteutuneet tapaamiset ja hukkakäynnit. Asiakkaiden profilointi on tehnyt mahdolliseksi tuottaa tietoa eri asiakasryhmien tuen ja palveluiden tarpeesta. Myös yhteistyökontaktien luominen opetusviraston alaisiin toimijoihin on edennyt. Tästä hyvänä esimerkkinä voidaan mainita tiivistynyt yhteistyö Armi -projektin työntekijöiden kanssa sekä tapaaminen Hesoten, Helpan ja Heltechin koulukuraattorien kanssa. Yhteistyötä muiden koulupudokkaiden parissa työskentelevien tahojen kanssa pyritään kehittämään myös seuraavalla puolivuotiskaudella.

LÄHTEET

Helsingin kaupunki 2009. Helsingin kaupungin työllisyydenhoidon kehittäminen.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Elinikäisen oppimisen neuvoston teemaseminaari 21.1.2010.

Nuorisotyöttömyydestä sekä työ- ja elinkeinohallinnon palveluista nuorille.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2011 a. Työnvälitystilastot TK1, KK1 (V2.0).

(http://www.mol.fi/toimistot/helsinki/Hki_Etusivun_linkit/HKI_alle25v_tyot_tomat_1.2005_4.2011.pdf). Viitattu 16.6.2011

Työ- ja elinkeinoministeriö 2011 b. Työllisyyskatsaukset.

(<http://www.tem.fi/index.phtml?s=2613>). Viitattu 16.6.2011

Valtiovarainministeriö 2010. Valtiovarainministeriön julkaisuja. Nuoret työmarkkinoilla.

14/2010. Helsinki.

Tilastokeskus 2006. Nuorisotyöttömyys.

(<http://www.stat.fi/tup/verkkokoulu/data/tvt/05/02/index.html>)